

TELEGRAFUL ROMÂN

Telegrafu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Premeritațiunea se face în Sabii la expedirea soiei, pe afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul premeritațiunii pentru Sabii este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 15.

ANUL XXII.

Sabii in 21 Februarie (5 Mart.) 1874.

(In celelalte părți ale Transilvaniei se plătește pentru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. ieră pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratoarele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.)

La cestiunea saséscă.

Sgomotu mare au facutu această cestiune în toate părțile; s'au adusu prin diurnale nemțiesci și ungurești varii argumente pro și contra, și totuși nu s'au lamuritu lucrul de deplin. Caus'a este ca și un'a și alta parte au trecut cu vederea esența lucrului, cu voia său fără de voia. Sasii, cari prea bine cunoscusem căsă, au tractatu cestiunea fundului regiu adi, că în toate timpurile asiă, încatu mai multa o au incurcatu. Unilateralmente o au tractatu și magiarii, și pôte cu intențiune s'au feritu a accentua pre națiunea româna din fundul regiu, pre a cărei umeri jace cu tota greutatea această cestiune, căci deca se tracteaza această causa din punctu de vedere naționalu, apoi ea nu se va pute deslegă nici odata dreptu, fără a pune în compena pre numerosii români din fundul regiu.

Cu privilegiu nu se va produce nici unu rezultat, căci nici cându nu s'au datu în fundul regiu privilegiu eschisivu numai pentru sasii genetici, precum voru a săi sasii.

Nici cu l'it'er'a legiloru dela 1848 încôce nu se va ajunge scopulu, până cându nu se voru delatură contradicțiile în acelea legi. Contradicționea inse este vederata și de aceea nu este mirare, ca sasii se provôca la unele, și dlu ministru de interne la alte legi, fără sa pôte săi unu s'au altulu din chaosu. Incurcatur'a această de lege a urmatu mai alesu dela 1867 încôce și — putemu d'ice — numai din slabiciunea unoru dui ministri.

Legea din 1868 art. 43 nu s'au adusu în viață în sensulu § 4 și 5 art. VII din 1848; §. 10 alu art. 43 din 1868 stă în contradicție cu §. 1 alu aceleiași legi; §. 88 alu art. 42 din 1870 stă în contradicție cu art. 43 din 1868.

Deca mai privim și la alte acte, ce cadu în sfer'a mânei libere și în puterea ordinațiunilor ministeriali, prin cari dela 1868 încôce — fia aperte seu sub mâna și cu ori-ce scopu — s'au concesu lucruri mari Universității sasesci și deca ne mai aducemu aminte si de promisiunile date sasiloru, la cari se provôca deputatul sasu Goll în cas'a ablegatiloru la 23 Fauru a. c.; apoi negresitu, ca în acestu restempu au trebuit sa vina negura preste legi și în cestiunea fundului regiu, ce au produsu lupt'a ce o vedemu cu ochii între sasii și între regimu. Nu ne vomu ocupa aici cu scopurile ascunse, ce le-aru fi urmaritu ministeriulu ung. dela 1868 încôce fatia de sasi nici vomu constată, ca în acestea cochetări cine e pacala și cine e pecalitu; dară cându privim la calea cochetării apoi la remonstrațiunile Universității sasesci, la emisulu dlu ministru de interne din 27 Ianuaru către Universitate, la interpelatiunea dlu Goll la responsulu dlu ministru din 23 Fauru, ne vine în gându fabula, cându lupulu s'au întovarasitu cu vulpea pentru că sa-si caute unu venatu, și până a nu ajunge la acest'a s'au incaieratu, ieră fugindu venatulu ierăsi s'au scarpinatu unulu pre altulu, și ne aducemu aminte de vorb'a românilor: I amu datu degetulu și mi imbuca mân'a.

Dară sa trecemu la obiectu. Deslegarea cestiunii Universității sasesci și resp. a sasiloru, aterna dela deslegarea cestiunii fundului regiu, cu carele nu se pôte identifică națiunea genetica saséscă. De cheia servește aici

pentru tempulu până la 1848 natura de dreptu a fundului regiu și referințele locuitorilor lui, ieră de atunci încôce art. I dietalu transilvanu din 1848 prin carele s'au proclamatu perfecta egal'a îndreptărire, sub carea condițiune s'au primitu art. 7 din 1848 ungureanu. Apoi vine a se cercetă art. 43 din 1868 §. 1. prin carele avea a se da espressionu practica acelei legi din 1848.

Natur'a fundului regiu au statu în libertatea personala și materiala a tuturor locuitorilor lui, fără deosebire de naționalitate seu religione. Datorințele locuitorilor erau numai apanajul țierei și platirea contribuției, către rege și corôna și către nimenea altulu.

Pământulu regiu a fostu neînstrăinaveru, și liberu; toti locuitorii lui, chiaru și iobagii fugiti din comitate, deveneau aci liberi, și sub datorințe către rege și corôna, până cându românii și sasii din pământulu nobilitariu (comitatensu) erau iobagi. Singuru regele eră domnulu și supremulu guvernatoru alu acestui pământu, în carele domnea între toti locuitorii perfect'a egal'a îndreptărire.

Nici sasii, cari au archivele la mâna, nu voru pute negă acestea ce se potu dovedi cu o multime de decrete regesci și legi și chiaru cu sentințe dela regi, că supremii judecatori ai fundului regiu, în cari cetim de repetite ori: „Natura fundi regii ea sit, ut incolae ejusdem neminem praeter principem dominum agnoscant... și... „natura fundi regii diversitatem jorum excludat.“

Concivilitatea românilor cu a sasiloru din întregu fundul regiu nu se mai pôte trage la îndoială deca percurgemu numai decretulu regelu Sigmundu din 1428 despre incorporarea Branului, cu Brasiovulu, decr. regelu Albertu din 1439, despre libertățile locuitorilor sasi și români și de ori-ce limba (cuius vis status et lingua scil. homines), decr. I. Vladislav din 1453 despre incorporarea scaunului Talmaciului la Sabii, decr. lui Mathia din 1468 despre Saliste și Omlasiu, alu aceluiași din 1475 despre incorporarea Rodnei la Bistritia etc. etc., apoi aprobatae Const. Ed. V tit. 80, în fine și alte mai recente decisiuni de sentința aulicu regie din 1786 în procesulu Rasinariului cu Sibiuulu, deliberatulu forului productionalu din 1822 în procesulu Universității sas. și scaunulu Talmaciului, sentința regia aulicu din 1820 în procesulu de concivilitate între sasii și românii din Sabii, *) etc. etc., din cari și aceea se vede prea lamuritu, ca întregu poporulu fundului regiu s'au îndatinatu diplomatica a se numi Saxones, și Saxones regii, între cari se conumera toti contribuitorii din fundulu regiu și în registrele fiscale.

Nu mai în acestu sensu trebuie sa se întelégă numirea de Saxones și saxonica natio în toate locurile, asiă și în art. 13 din 1791 și în diplom'a Leopoldina.

Regii Ungariei inse și Corôna, că supremii domni și judecatori preste fun-

*) Unde se serie: „objectionem per Magistratum Cibiniensem in eo prolatam, quod valachi jure concivilitatis, Saxonibus competente, gaudere nequeant, omni proutus fundamento destituti; quia Valachi longe ante advenas et hospites, pro quolibet per Andream privilegium Saxones declarantur, jam in Transilvania praefuisse certum est et prout tales, qui nobilitari praerogativa gaudeant, inter Hungaros referuntur; ita in fundo regio degentes, et mixtim cum Saxonibus nobilitantes, pro Saxonibus eo a fortiori, censeri debeant, quod natura fundi regii diversitatem jorum excludat etc. etc.“

dulu regiu și poporulu lui, au dusu administratiunea treburilor interne ale acelei prin oficiantii sei (judices regii), concedandu în fine alegerea lor — afara de comitele, — ieră acesti amployati au exerciatu administratiunea și jurisdicțiunea și au putut'o exercia numai în numele regelui — Nostro et coronae nostrae nomine — ieră nici cându în numele națiunei seu Universității sasesci.

Nenorocirea vră inse, că acesti amployati sa fia totu sasi, căror'a le-au încredințatu regii și îngrigirea și administrarea contribuției și a provențelor fiscale.

Ce aprôpe eră dară ispit'a de a abusa de toate acestea! Acei amployati pre incetulu au facutu din natio saxonica și țiera saséscă, au concentratu tota administratiunea în sfer'a naționala saséscă sub form'a Universității sasesci, delocarea au eschisu pre toti alții locuitori ne sasi, au trasu veniturile regelui și ale corônei în folosulu loru naționalu, au usurpatu dreptulu dominulu alu regelui și corônei, și au trantitu în sclavia pre locuitorii români, în deosebi dela margini, sferemandu egal'a îndreptărire, și stringendu colosale averi dela acesti spre scopu naționalu sasescu, au facutu în fine mai unu statulu naționalu sasescu. Puterea statului inse nici mai înainte nu au suferitu atari abuzuri, ceea ce dovedescu deseale infruntări date sasiloru și chiaru amenințări cu nota infidelitatis apoi în camerari'a averei s. a. Totuși în tempii impilatiunei s'au sciutu sustiené sistem'a și Universitatea saséscă.

Asiă ne-a găsitu anul 1848 cu principiulu egalei îndreptăriti, din nou proclamatu și pentru fundulu regiu și totu asiă ne-a aflatu și introducerea guvernărei constituționale, ce o avemu până adi, sub carea s'a nascutu și § 1 din art. de lege ex 1868, prin care se stergu toate acelea stări excepționale, de cari s'a bucuratu o natiune cu eschiderea altei'a.

În fundulu regiu, fără îndoială, națiunea româna, carea numera preste 259 mii locuitori, eră eschisa dela toate prin sasi cari abia facu 150 mii suflete.

Deci urmarea naturala eră, ca egal'a îndreptărire aci ieră-si sa se faca perfecta; și această eră argumentulu celu mare alu legii, pre carele amu fi doritu alu aud din gur'a ministrului în sesiunea dietală din 23 Fauru, pentru ca nu se poteau suferi împregiurări cari sunt diametrulu opuse legii. Urmă dară de sine, ca Universitatea saséscă, țier'a saséscă, avere naționala saséscă și cele asemenea lor nu potu esista. Urmă mai departe ca o corporatiune politica precum sa geră Universitatea saséscă, și carea stă în contradicție cu natur'a de dreptu a fundului regiu, și-si avea bazea numai în abuzuri și usurpări de putere, nu mai avea locu și însemnatate în statu. Urmă mai departe, ca dupa ce tota administratiunea veniturilor erariului s'au trasu în funcțiunea puterii statului, asiă și justiția, nu mai avea locu nici comitatulu națiunei sasesci și municipiele fundului regiu, până cându mai poteau ele stă în marimea, resp. micimea de astadi, avea a-si exercia autonomi'a loră că și celelalte municipie ale țierei.

Ei dară din toate acestea urmări de sine, ministeriulu nici un'a nu o au dusu în deplinire și uici legea generale municipale nu o au introdusu în fundulu regiu.

Din contra la 1869 au înzestratu fundulu regiu cu unu statutulu provisoriu de organizare în favorulu elementului sasescu, dupa poft'a unei partide sasesci la

aparitiia guvernamentali; au sustienutu comitatulu și Universitatea saséscă, bă în § 10 alu art. 43 din 1868 fără sa caute mai adencu — vorbesce de drepturi sasesci basate pre contracte (?) și în reu întielesu alu acelei legi, cere și opiniunea Universității sasesci la aducerea de legi pentru regularea fundului regiu, bă! în anul 1871 aprôba acelu ministeriu regu inea și unu statutulu votatu și concludu de Universitatea saséscă a. n. s. t. a. t. u. l. u. a. g. r. a. r. i. u., o lege asiă de adencu tăietóre în viața poporului din fundulu regiu, prin carea se pune la dispozițiunea sasiloru folosirea averilor și pământurilor comunale, ceea ce a adusu noua îndiecița seracia la poporulu românu.

Prin acestea și alte asemenea lucrări, contrari principiilor fundamentali a legiloru, trebuie negresitu sa crească cerbiția sasiloru, ieră dupa ce asta crescere au devenitu chiaru și ministeriulu omenitiatóre și dupa ce în urm'a multoru lupte au ajunsu fostulu ministru dreptu Horvath a se convinge despre pretensiunile nefundate de urbarialitate ale Universității sasesci asupra scaunelor Talmaciului și Salisce și a creă § 82 din art. 53 din 1871, au tabaritu sasii asupra lui, lu au përitu la Majestate, bă au umblatu și la Berlinu dopa ajutoriu. Nici până adi nu s'au mai adusu în deplinire. Asemenea larma au facutu sasii fatia de § 97 alu proiectului de arondarea municipielor, carele inea contine o convingere drépta despre averea a. n. saséscă naționala.

„Rechtsraub“, „Eigentum ist Diebstahl“ buciuma din toate jurnalele sasesci dela 1871 încôce, până cându de alta parte voru acelea sa faca pre tota lumea a crede, ca națiunea saséscă singura este atât de meritata pentru statu și patria. Dară ce sa mai asteptămu, cându ministrulu Szapary singuru, dupa fictiunea meritata, ce o dá sasiloru în 23 Fauru, vine în urma a laudă meritele lor. En sa vedemu cum stă lucrulu cu acestea merite!

Cându au datu sasii regiloru soldati și bani din fundulu regiu intru ajutoriu, au datu românii și au scosu bani dela români. Cându au fostu vorba de apărarea graniței țierei, atunci românii marginasi diu'a nôtea au vighilatu la limitele regatului, și chiaru și în acestea servitiori grele sasii trageau folôse materialu din munca și sudôrea loru. *)

Până la înființarea graniței militari au facutu acestea servitiori numai românii fundului regiu la granițele regatului.

În granița militara înființata dela 1750 și duranda până la 1851 au intratu 2 regimente de români, foarte multi din fundulu regiu, dară nici o comuna saséscă, nici unu sasu între ei și în luptele lor pre campiele Europei pentru statu și patria.

Dară sasii ce au facutu?

Ei jocau pre domni pământulu și ai poporului, oficii grase, stringeau pre românii de prin pregiura (și cu funia), cari trebuiau — că de claca — sa lu-

*) Citămu aici numai unu esemplu din cele multe adeca: decretulu lui Rakoti din 11 Iunie 1866 datu locuitorilor din scaunulu Talmaciului, care suna pre scurtu: Dupace locuitorii comunelor Porcesti, Boiti'a, Talmaciului micu și mare, cari apana Tarnulu rosii și granițele, ne rôga și ne arêta, ca servitioru pentru patria îi apesa diu'a nôtea, și ei nu au datu dicima nici odata, și totuși Sibienii de vro 7 ani i-au silitu la dicima amu demandatu noi gratiosu, ca deca sabinii au facutu această în folosulu lor propriu, noi concedemu locuitorilor acestoru sate, ca ei pentru servitiile lor credincioase sa nu fia datori a da dicime.“

cre la clădirile și murii cetăților și curățirea canalelor; ei se încheia la timpul de nevoie între muri, cultivau în lănci și pace meserii, negotiu și școli, de la cari până la 1848 au eschis cu desăvârșire pre ori și ce român. Este și aceea cunoscută, că nici nobilii țării nu pot câștiga case în cetățile sasesci. De prin satele rurale sasesci erau românii eschisi prin statute; nici biserici nici case (afară de colibi laterali) nu aveau voie a-și face. Că sa-și poată sasii susține școli, oameni învățați și unu legi-onu de amployați și sa-și trimită tinerii la izvorul culturai în Germania, apoi prin multe măiestrii (asii și fabricări de documente, s'au dat de gol în famosul proces al scaunului Talmaciu) au știut a pune mână pe veniturile regali și pe cele alodiale ale comunelor române (n deosebi a scaunului Talmaciu și Saliste) și a-și aduna acea avere colosală, pe care o numescu azi naționala sasască, de la a cărei folosire și azi voru a eschide pre acești români.*) Puterea culturai în astu modu castigată, o întrebunțiau sasii, că și azi, spre a înegri înaintea lumii pre toate cele-lalte popore ale patriei de barbari, tirani, lotrii, furi, și a face lumea sa credea, că numai sasii posedu cultura și sunt capaci de ea, și numai lor li se cuvine domni'a preste țiera.

Dupa desființarea regimentului român I. de granitii, la carea nu mai putienu au contribuit Universitatea sasască, această, cu ajutorulul sagului bar. Reichenstein, fostu pre atunci cancelariu aulicu, fără judecata, fără sentința, și fără a mai ascultă pre granitieri din fundulu regiu, via administrativa le-au luat muntii, padurile și pașunile (22 munti dealungulu granitiei țării) ce le-au posesu acești granitieri 95 ani cu dreptu de proprietate și pentru cari si-au versatu sângele în atâtea resbele, ba sasii au pretinsu și desdaunare pentru foloșele trase de granitieri, din sirmanele fonduri ce le au mai ramas granitierilor pentru școlele lor. (Ore unde este Rechtsraubul?)

Și azi mai trage Universitatea sasască fără cuventu de dreptu, veniturile alodiale din comunele scaunelor Talmaciu și Saliste, în folosulu culturai germane; încă și putienele paduri și pașuni ale acestora comune aru fi devenitu prad'a acelei culturai, și mii de oameni muncitori aru fi ajunsu la sapa de lemn, deca nu se creă §. 82 alu art. 53 din 1871, ca-

*) Numai în anul 1845 d. e. au împartitu Universitatea din acelea fonduri — după suportarea tuturor speșelor de administratiune, școlari sasesci etc. — la municipiele sasesci, pentru scopuri sasesci 47 mii și pentru stipendii la tinerii sasi numai în Sabinu la 2000 fl.

FOISIORA.

La burs'a din Vien'a.

Dupa M. Iókai.

Se dice, că la burs'a din Vien'a vieti'a e acum foarte lina. Deca această ce vedem acum la bursa e linisce, atunci a-și dori sa știu, ca cum e sgomotulu său larm'a la această bursa.

Cându s'aru areștă pre uliti'a unu hotiu și poporul aru voi sa-lu eliberedie cu fortia; cându studentii din Debrecinu, aru voi sa stenga unu incendiu și li s'aru gră ap'a; cându în Rimaszécs aru fi o alegere de deputatu și „penele cele albe“ și „penele cele roșii“ și soldatii s'aru bate între sine; cându în teatrulu popularu alu lui Molnár eroii „tatalui Bem“ aru asaltă Sabinulu și cându în urma Militeci aru face în cas'a reprezentantilor Ungariei o interpelatiune, și cându s'aru concentră totu sgomotulu acestora incinditi în unu salonu: atunci toate acestea la olalta aru dă aprosimativu larm'a în sal'a bursei din Vien'a — cându aici mergu lucrurile „linu.“

Me urcai singuru pre galeria; cugetămu, că aici, unde nu me cunosc nimeni, voi potă gustă necontrbatu placerea aspectului și spectaculului ce se

rele deocamdata au pus stavila aceluor remne.

Dă! și de aci încolo voru mai strigă sasii, cum face azi „Tageblatt“ și pre la anul 1871 „Herm. Zeitung“: că toate acestea averi le voru întrebunția spre a doce cultura germană în orientu, și voru abusa de poporul ne sasu din fundulu regiu, deca legistatiunea nu-si va implini promisiunile din §. 82. art. 53 1871 și § 97 alu proiectului de arondare, cu dreptate și fără partinire.

Nimeni nu va pută numi acestea fapte ale sasilor de servitii și merite pentru patria, cari în timpii vechi se amenințiau cu nota infidelitatis, pre lănga carea emisulu dlui Szapáry din 27 Ianuaru 1874 este miere. Chiaru Imperatul Iosifu — cu tota iubirea de germani — s'au vedutu silitu a înfrunță de repelte ori aspru pre sasi pentru atari abusuri, și în fine a încameră acea avere.

Nu legile au adus pre Universitatea sasască la puterea ce o desvôlta și o pretinde azi, ci averea castigată pre cont'a românilor și a erariului; nu numai cultura naționala sasască, ci și castigarea unei valoare politice și sugrumarea celor-lalte locuitori, este scopulu datu de către sasi pre viitoru acelei averi. — Deci cestiunea averei este încă unu momentu principalu a-lu cestiunei Universității și nației sasesci.

Videant consules!

Diet'a Ungariei.

Bud'a - Pest'a 23 Februaru. (Cas'a reprezentantilor). Dupa cuventarea ministrului de interne în afacerea Universității nației sasesci, deputatulu interpelatoru Ios. Gull cerendu cefirea rescriptului respectiv spre a se sci cuprinsulu lui, responde ministrului de interne la toate în o cuventare lunga din carea reproducemu esentialmente următoarele:

Rescriptulu, dice oratorulu, cuprinde o învinuire, carea pôte și si descépta semtieminte amare la acei cetățieni ai statului, cari si-au implinitu cu fidelitate datoriile lor către statu în butulu tuturor esperintierilor triste. Nu voi sa esplicu mai pre largu acele semtieminte, de si aru fi interesantu lucru, a cercetă de e oportunu, cându unu statu 'si basedia organizatiunea sea pre atari fundamente, cari stingu ultim'a schinteia de speranția și încredere. Nu voi sa espun nici scopulu învinuirii atense în rescriptu, de-si aru fi interesantu a cercetă și această, că sa se scie, încatu a corespunsu elu numărôșelor promisiuni, cari s'au datu sasilor prin documente.

desvôltă sub ochii mei, înse eu numai multimea și întregulu putu sa observu din acestea. Au fostu aproape o mie și jometate persoane adunate în sala — o bariera dubla îi despartea de olalta. În launtrulu acestei bariere duple se afla sanctuariulu, în care căti-va alesi comunități în lănci la olalta; afara de bariere se îndesă și împinge poporul lumii financiali, care 'mi e necunoscutu: grope strensu lipite un'a de alt'a, în care totu insulu sbéra gesticulădia și agédia cu mânilor, aréta cu degetulu și dă ici colea deapropelului seu o bolditura în cote; ici unulu stă impresoratu de altii, și se pare, că și cum n'aru vrea sa fia respinsu din pozițiunea sea, colea dispare unele figuri neliniscite din o grupa în alt'a, multimea întreaga în neliniscie împingendu înainte și inderetru, găfăe sforae și fierbe: La turnulu Babilonului încă n'a potutu fi mai reu.

De odata semtiu că me apuca cine-va din deretru și audu, cum ore cine me agraiesce cu numele meu.

Unu borsanu bravu din Pest'a (în tre noi sa fia disu, socrulu unni redactoru din Pest'a, care de regula me trată destulu de fără mila) me cunoscă din josu și veni la mine în susu spre a me conduce diosu în parchetu. Trebuia sa vedu din fatia în fatia și din apropiere cele mai sacre spațuri ale santei burse, spațurile cari de regula se deschidu nu-

(Fr. Polzkiy întreba pre oratoru la pasagiulu acest'a ca cându s'au datu atari promisiuni?) Acest'a nu voi sa o espun pentru că eu împreuna cu colegii mei de principie nu-mi basezu dreptulu pre aceste promisiuni seu pre privilegii vechi, ci observu numai, că deputatii tuturor scaunelor sasesci dela începutulu parlamentului nu mi aducă aminte sa fia votatu contr'a ideiei de statu a Ungariei. (Strigări: „Numai această aru fi mai lipsitu! E dora și aici vre-unu meritu?“)

Universitatea nației sasesci prin acea, ca s'a rogatu de ministrulu de interne, că sa-i impartasiască nu numai ei, ci tuturor jurisdicțiunilor proiectulu de lege asup'a impartirii teritoriale, n'a făcutu mai multu decât alte jurisdicțiuni și totusi acestea nu s'au vinovatulu de atacu contr'a ideiei de statu. (Strigări: „Ele înse n'au pretinsu!“) E adevero, că Universitatea si-au pronunțiatu parerile sele asup'a planului de arondare și a pretinsu cu resoluțiune (aha!) că sa se sustienă unitatea municipală și teritorială a fundulu regiu și asii dora n'a mersu mai departe că alte jurisdicțiune. („Jurisdicțiunile celelalte înse n'au pretinsu!“).

Inculparea și în respectu formalu nu pôte sustă pentru că ceace ceresău pretinde (strigări: „Asii dora pretindeti!“) Universitatea a sustatu fără de a se periclită statulu unguru de seculi și unu rege celebru unguru a disu: „Vos, qui semper unum fuistis, essequ debetis indivisi.“

Universitatea nației sasesci, că reprezentanta comuna a tuturor jurisdicțiunilor sasesci, e chieamata a aperi interesele și pozițiunea cetățienilor din fundulu regiu, carea o au după dreptulu de statu. Aserțiunea ministrului, că Universitatea nu eră îndreptatita a discuta planulu de arondare pre basea legiloru și a praeșii legali, sta în contradicție cu legea. Ministrulu provocându-se la § 11 din articulu de lege 43 din 1868 a făcutu o conclusiune, pre carea legea nu o justifica, pentru că aci se cuprinde conclusulu, că Universitatea se sustiene cu cerculu de activitate, asigurat prin art. de lege transilvanénu 13 din 1791. Cerculu acest'a de activitate corespunde diplomei leopoldine, în întielesulu căreia legile, donatiunile și drepturile avute până acum se sustien. Pre basea acestora Universitatea nației sasesci a avutu dreptulu de a se ocupa cu cestiuni ce taia în dreptulu de statu, și si-au eserciatu acestu dreptu nu numai în forma de reprezentatiune și petitiune, ci și în forma de conclusu. Oratorulu se provoca la două legi și un'a din ele, continua mai departe, dovedesce, că națiunea sasască, recunoscută prin multe legi de națiune, a încheiatu cu cele două națiuni tractate

în afaceri de natur'a dreptului de statu, unulu togm'a pre tempulu cându s'a edatu diplom'a leopoldina. Dovéda suntu asii numitele acorde, asup'a căroro Universitatea a datu unu testimoniu autenticu. Documentulu cestu din urmă stă în legatura cu cele dise în art. 13 din 1791.

Prin aceea că s'a introdusu în loculu voturilor curiali votarea după capete, cerculu de activitate alu Universității, nu s'a schimbatu, de locu pentru că în toate dietele transilvane deputatii au ținutu adunări naționale recunoscute oficialmente.

Rescriptulu dela curte din 21 Aprilie 1866 pre temeiulu unni manifestu alu Majestății S'le, la care se provocă ministrulu, fu emanatu togm'a pre tempulu asii numitei suspendări a ministeriului și apoi prin emise nici în Ungaria nici în Transilvania nu s'au creatu, schimbatu seu stersu legile, ba nici nu s'au interpretatu.

Procederea ministrului nu numai e ne-temeinică ci și neoportuna, pentru că aici e o cestiune de viață și Universitatea n'a pretinsu mai multu, decâtu ceea ce i s'a asecurat prin lege. Neoportuna e procedura, pentru că Universitatea nației sasesci în reprezentatiunea sea a lucratu chiaru în interesulu statului; deci eu nu sum multamitu cu responsulu datu de ministrulu de interne la interpelatiunea mea și me rogu sa se puna la ordinea dilei.

Ponendu-se la votu Cas'a ia cu mare majoritate responsulu ministrului de interne Szapáry spre știință.

Împreuna cu sasii siediura Zse-dény, Dr. Falk, Toszt, Csernatony și deputatii naționali.

Reportulu comisiunei petitiionarie asup'a seriei 37 din petitiunile intrate se va pune la ordinea dilei în Sambet'a cea mai de aproape.

Referintele E. Dániel presenta raportulu comisiunei centrale asup'a proiectelor de legi referitôrie la tractatulu de comerț și navigatiune încheiatu cu Schwedi'a și Norwegi'a, la tractatulu postal încheiatu cu Russi'a și la tractatulu consularu încheiatu cu Portugali'a, cari proiecte se voru pune la ordinea dilei în siediuti'a cea mai de aproape.

Reportulu comisiunei juridice asup'a proiectului de lege relativu la procedur'a advocatiloru și testuarea lci cea nouă se va tipari și impartii sectioniloru.

Trecendu Cas'a la ordinea dilei se alege cu majoritate Colom. Ghyecz de membru în comisiunea esmisa pentru cercetarea fundatiunilor bisericesci și Franc. Eder de membru în comisiunea juridica. Cu acestea se încheia siediuti'a.

Bud'a - Pest'a 26 Februaru. (Cas'a reprezentantilor.) Dupa formaliele îndatinate și anunierea intrateloru Ed. Horn interpelădia pre mini-

mai pentru cei inaugurați și deosebitu protegiati. În urm'a recomandării din partea acestui patriotu binevoitoru mi se deschisera usiele direcțiunei și a comisariatului politianu, prin cari strainulu pôte sa ajunga în sanctuariulu bursei. Pretotindenea intempnai cea mai amicală prevenire; pre carea înse nu potu sa o atribui aparintiei mele placute la bursa, ci mai multu aparintiei placute a bursei mele.

Burs'a togm'a avea o di senina. Un'a din bancele de clădire a primitu ascurarea, că ore care drumu trebuia dăsu preste pământurile sele, și în urm'a acestei ascurări cursurile apesate ale actiuniloru ei de odata se radicara cu cinci florini. O atare urcare a cursuriloru are înse efectulu unni alatu acru; ea radica toate cele-lalte împreuna. Banc'a de clădire are banc'a sea fundatiunale, și actiunarii acesteia vedu cum cursurile de ieri se radica, la toate melciurile li cresc cornule; harthiele cari stau în legatura aduc masele cele mai sgomotôse către olalta. Abia pôte fi cine-va în stare sa sparga grup'a bancei de clădire la marginea estrema, în centru stă o multime de oameni, cari se paru că sunt în cea mai apriga cërta cu sine, înse ei nu se cërta, ci numai se jóca. „Doi florini!“ — „Doi florini diece!“ — „Eu dau!“ — „Eu iau!“ O figura, carea în bu-

tulu ferbintiei mari că întro baia de aburi porță la gatu unu sialu mare de iérna, privesce lungu tempu în tacere la acestu spectaculu vialu și de odata striga: „Doi florini trei-dieci!“ La această vine din alta parte o alta figura tiépna făcendu-si cu cotulu seu puternicu cale prin multime. Aru crede cine-va, că omulu acest'a sa semte vatematu prin strigarea amintita și că aru fi venitu sa provôce pre celu ce l'a vatematu la duelu. Înse elu de locu nu face această. „Eu dau!“ Negotiulu e încheiatu. Asii dora două-dieci crucieri castigu de tota bucat'a facu la două-dieci și cinci bucăți cinci fl. Dône-dieci și cinci bucăți formédia „saldulu“ celu mai micu. Sa seversitu dejă. Ambii si inscriu saldulu în notițiile lor și acest'a e destalu. Larm'a se pornesce de nou și se striga mai departe. De odata resuna o voce nouă: „Doi florini cinci-dieci!“ Omulu care striga această, se vede apucatu de omulu celu cu sialulu la gatu de gulerulu somanului: „Eu dau!“ Negotiulu e încheiatu. Asii dora două-dieci crucieri castigu după tota bucat'a dau la două-dieci și cinci bucăți cinci florini. Printre grupele, cari se mulțimescu cu 5 fl. pasiescu cu o sumetia aristocratica baronii financiali si alte înalțimi financiali și celu ce me acompăniédia e atatu de binevoitoru, de 'mi face cunoscute personalitățile senguratece de

strula de financia in afacerea imprumutului de premie.

Dupa art. de lege X, 1870 se introducea pre unu tempu de 50 ani in totu anul 1.224.000 fl. spre amortisirea imprumutului. Acesta suma s'a votata si erogata si pana acum, in realitate inse se da dupa planulu de amortisatiune in totu anul spre cumpararea losurilor cu 112.000 fl. mai putienu d. e. in cei diece ani din taitu s'au datu preste totu 11.136.820, fl. asiá dara cu 1.104.180 fl. mai putienu decata aréta parlamentulu. Ce se templa cu aceste detrageri in totu anul, despre acést'a nu se afla vre-o indigitare nici in legile bugetului, nici in raportulu computuriloru. Unica amintire despre acést'a amu aflatu in raportulu, care lu facu fostulu ministru de financia Kerkápoly inainte de retragerea sea in parlamentu asupr'a tuturor imprumuturiloru.

Acolo se dice, ca acést'a renta anuale de 1.224.000 fl. se solvesce pre tempu de 40 ani din partea statulu si in ultimi diece ani se acopere prin detragerile de câte 50.000 fl., cari pre tempulu de 40 ani se retinu si se punu spre fructificare.

Acést'a aru fi imbucuratoriu pentru urmatorii nostri, inse autorulu notei de asupr'a se pare ca n'a cunoscutu nici legea de imprumut nici planulu de amortisatiune, pentru ca din legea de imprumut putea sa véda, ca noi trebuie sa platimu in 50 si nu numai in 40 ani din medilócele statulu acea suma de 1.224.000 fl. si in istoria finanieloru nostre nu avemu nici unu esemplu despre acea, ca o operatiune financia s'a executatu sub conditiuni mai favorabili cá cari le-a autorisatu parlamentulu; din planulu de amortisatiune se putea convinge, ca in cei 10 se platesce duplulu acelei sume, preste totu dela anul 41—50 se va solvi 25.635.800 fl., asiá dara cu 13.395.800 fl. mai multu decatu face rent'a solvita de statulu in cei 10 ani.

Déca nici legea bugetaria nici raporturile computuriloru nu sciu de acést'a suma, atunci ea trebuie ca s'a datu spre manipulare baneei acelei'a, care a emitatu imprumutulu si déca acést'a banca va avé vre-o nenorocire, atunci dupa testulu obligatiunilor posesorii losurilor se voru tiené de statu, care va plati dela sine plusulu de 13.395.900 fl. deci spre a preveni pericolulu si a mulcom publiculu interpelezu pre ministru finanieloru: are scire despre acea ca sum'a de 1.224.000 fl. nu se introducea intréga spre rescumperarea losurilor de premie si proviedut'a densulu, cá se se acopere sumele de amortisatiune mai mari din anii mai tardii cu interesele intereseloru din sumele retienute si déca

soiulu acést'a. Barbatulu acell'a teneru, naltu si cu barba rosia, a cáru coteleta a inceputu a caruti din anul trecut, a perdutu de unu anu la bursa o suma de 7 milióne, pre cându unulu din fratii sei s'a sinucisu prin bursa. Barbatulu celu teneru cu mustetiele frumóse intoneate a avutu trei din cele mai frumóse palaturi pre anelulu Kolowrat cá proprietate a sea — de unu anu le-au perdutu pre tóte trei. Acolo intre barbatii acei'a, cari s'au asediatu pre mész'a cea lunga, si 'si légana a lene piciórele incóce si incolu, celu din medilocu a perdutu in anul trecut dóne milióne si adi mai pretiuesce inca totu átatea sote de mil. Cest'a de aici sarise dejá in urm'a imenseloru perderi in Dunare, inse fu scapatu si vine acum iéra aici. Poporulu culiseloru sbiara pana ce raguesce si-si agoniscesce pánea in sodórea fetiei rosite prin o continua escitatiune — principii bursei se preumbla incóce si incolu tacendu si surdiendu si privescu aequo animo pre marea viscolósa, carea a sverlitu dejá afara cadavrele sele.

Sala numera 46 colonne si tóta column'a pórtu unu numeru colosalu. Aceste colonne formédia rendezvous-uri pentru diferitele partide. Pentru adeveratii domni, pentru bancari e loculu „la bariera“, unde in tóta lungimea acellui locu stralucescu diferitele firme in litere de aur. Aici se potu aflá totu-déun'a reprezentatii casei in órele de bursa, si

dá, atunci in ce modu a facutu acést'a, cá nici posesorii losurilor nici erariulu sa nu suferu danna?

Ministru-presidente si de finantie Slávy respunde ca scie de ce a disu deputatulu. Sumele cari remánu dupa esolvirea ratei anuale se capitaliséda in totu anul si aceste sume capitalisate se voru intrebuintati pentru cuot'a de amortisatiune din anii ultimi.

H o r n u e multiamitu cu responsulu, pentru ca intrebarea e alt'a si adeca: Unde e depusa acést'a reserva? la care respunde Slávy, ca pre banii acesti'a se cumpara hárthii de pretiu, cari se pastrédia in casa statulu.

Responsulu ministruului in urma se iá spre sciintia. (Deputatii sasiloru votara contra ministruului si tienut'a loru descepta sciintia.)

Ministru de justitia presenta unu proiectu de lege privitoriu la modificarea determinatiunei cuprinse in art. de lege XXXIV din 1871, dupa care afacerile cártiloru funduari trebuie pertractate la judecatoriile cercuali inaintea unui colegiu de trei judecatori. Se va tipari si impartit intre ablegati.

E. D a n i e l presenta raportulu comisiunei centrale asupr'a proiectulu de lege referitoriu la introducerea mesurii metrice, care se va tipari si pune la ordinea dilei.

Ministru de culte T r e f o r t presenta raportulu anchetei esmise pentru cercetarea colectioniloru regnicolari. Raportulu fiindu tiparitu se va impartit intre ablegati.

Dupa acést'a se face cunoscutu rezultatu alegerei din siedinti'a trecuta. Horanszky'e alesu in comisiunea juridica si Col. Ghyozy in comisiunea pentru cercetarea fundatiunilor.

Cas'a trecendu la ordinea dilei primesc articulu de lege asupr'a inarticolárei contractulu consulariu incheiatu cu Portugalia si dupa acést'a acceptédia proiectele de legi referitóriu la contractulu comercialu si de navigatiune incheiatu cu Svedia si Norvegia, si contractulu postale incheiatu cu Russia. Cu acestea se incheia siedinti'a.

Aprecierea jurnalului „l'Ordre“ care este primul organu Bonapartistu imperialu asupr'a visitei Cesarului la Tiarulu.

Cu tóte opintirile prese austriace cá sa interprete die calatori'a lui Franciscu Iosifu in Russia, intr'unu sensu de resistintia proiecteloru politice germane, fia

pentru dreptulu, de a se poté radimá de acést'a bariera, solvescu sume forte considerabile. In launtrulu barierei slá loculu oficialu pentru sensalii jurati; intre cesti din urma vedemu asemenea pre unulu care in anul trecut se tiené de marimele financiai conducatorié, care avea mai multe milióne si care adi e numai medilocitorulu negociulu pentru alti.

Din consideratiunile nostre financiai tresarimu prin strigarea unei figuri ce trece pre láng'a noi: „Cine cumpara drumulu osticu de feru ungaru?“ — „Cátu de scumpu?“ — „Intréba acompaniatorulu meu.“ „Siese si jometate!“ — „respunde acell'a (56 1/2). Oferentulu merge mai departe. Elu a cetitu de pre fetiele nostre ca noi nu cumpéramu drumulu osticu ungaru de feru cu 6 1/2.“

Unu psihologu mai putienu bunu e piticulu acelu micu, care cu gulerulu camesiei mangitu, cu perulu sparlitu si cu gur'a stremba avendu in mána o fóia de cursu neimplota vine cátra mine si me intréba: „Cum stá creditulu?“ — „Acestu copulu in tóta viétii'a nu va avé unu palatu in Ring.“

Acum iéra primescu o bolditura in cóste. „Cine cumpara creditu fondiaru ungaru?“ Omulu ce striga acést'a, merge prin sala in susu, inse indata se prinde formatu si formédia semburele unei grupe nóue. In acést'a grupa me aflu si eu. Voia sa probedu si eu odata si sa strigu a la hausse, cându e vorb'a de o

in Europ'a centrale, fia asupr'a Dunarei de jos; cu toti articoli gazeteloru Germaniei de nordu si Spener, puidu cestiunea Orientulu cá principalu obiectivu alu intrevederei dela St.-Peterburg; cu tóta presentia in acést'a capitala a generalulu Ignatieff si memoriulu acestui'a ce aru fi adresatu lui Alecsandru II asupr'a situatiunei imperiulu turcu; cu tóte depesiele, contradicatóre, ale jurnaleloru Anglie; cu tóta „opiniunea generala“, cum se dice in stilu ale presa, persistámu in opiniunea nostra personala: suntemu siguri ca: din visit'a séu din conferinti'a dela St.-Petersburg ori ce va esi va fi conformu principiiloru stipulate in marea intrevedere dela Berlinu, intre cei trei imperatori, si vomu mai adaogá, Anglia. Sa nu-i displace acést'a jurnalulu „des Debats“, desi regin'a Regatului-Untu fú atunci la Berlinu, — form'a guvernulu seu ne permitiendu-i sa asistodie la o conferintia politica internationala, — nu remáne cea mai mica indoiéla pentru nimeni, ca acordulu celu mai completu, voluntariu séu politicu, n'aru fi fostu stabilitu, intre Germani'a si Anglia, intre Anglia si Russia, asupr'a fiesárei linieloru celoru mari, mai nainte chiaru de reuniunea celoru trei imperatori.

O! fára indoiéla, ca afara de serbatorile oficiale, va fi cestiunea intre Franciscu Iosifu si Alecsandru II, despre desvoltarea practica a acestoru dóne linii stipulate de doi ani; fára indoiéla inca, ministrii celoru doi suverani voru tiené, asupr'a acellui'a-si subjectu, mai multu de o conferintia; in totu-déun'a fára indoiéla, cestiunea Orientulu si in particularu aceea a provinciiloru danubiene si a guriloru Dunarei in Marea-Négra, voru fi agitate. Dara apoi? . . .

Mai nainte de a incepe esaminarea diferiteloru combinatiuni ce diferitele guverne aru dori sa véda triumfându in interesulu loru personalu, trebuie sa se intrebe cine-va, déca acestu interesu personalu nu si-a facutu de doi ani, dela intrevedere dela Berlinu sacrificiele sele, voluntare séu nu, in interesulu generalu. De siguru ca aceste sacrificiuri au fostu facute. Déca ele au fostu voluntarie, atunci nu mai este de discutatu asupr'a principiiloru; déca ele au fostu mai multu séu mai putienu impuse de cátra celu mai forte séu de cátra celu mai abilu, remáne a se sci déca forti'a si abilitatea s'au deplasatu in aceste din urma tempuri, si potu sa se deplasedie intr'unu viitoriu apropiatu.

Amu demonstratu in numerulu trecut, ca starea generala a fortieloru militare, a tendintieloru politice, a intere-

haria ungaru, eu nu-mi dau patriotismulu de rusine, 25 bucáti nu suntu o lume intréga. „Dóne-dieci crucieri mai multu!“ „Eu primescu.“ „Mege tréba.“ „Cum vi numele!“ „Eu mi spanu numele. Eu amu creditu déca vréu pre o suta de bucáti! Mai departe! Creditulu ungaru se radica! Noi ne urcámu cu 60 xr. mai susu. Inse acum insémna dejá: „Eu dau!“ Eu amu castigatu diece fl. la bursa, me aflu in medilocu noroculu. Clopotulu suna a tréa óra; sgomotulu 'si ajunge punctulu inaltimei sele, cine n'a capetatu vré-o bolditura in peptu acell'a o capeta acum, tóta multimea se grabesco spre sal'a de liquidatiune, unde se esolvescu indata diferentiile. Láng'a usi'a salei acestei'a stá acaliata tabl'a négra cu inscriptiunea: „List'a numeloru acelor'a, cari nu si-au solvitu diferentiile loru!“ De asta-data tabl'a e gola. Si eu 'mi primescu cei cinci-spra-dieci florini dela cumpertorin, dau din acesti'a cinci fl. venditorulu si amu unu profitu de diece florini. Acést'a mi-amu castigatu prin sciinti'a mea. Eu me duc la locuinti'a mea, pre cale observu o bolditia de póme, in a cárei ferestri vedu espuse mere frumóse. Din acestea mere voiu tramite unele acasa, la Bud'a-Pest'a, uliti'a statiunei Nr. 80, 12 bucáti; medilócele mele 'mi iérta acést'a! „Ce amu de a plati pentru acestea mere?“ — „Numai cinci-spra-dieci flor.“ — „Asiá? acum sciu ce va sa insemnedie a castigá la bursa!“

seloru economice ale diferiteloru natiuni ale Europei, suntu astadi absolutamente acelea-si cá si in 1871. Din asta cauza dara este imposibilu sa resulte ce-va importantu din visit'a lui Franciscu Iosifu la Alecsandru II.

Afara de acestea cestiunea Orientulu pre care polemic'a jurnaleloru o vizédia mai multu cá cum aru trebui sa fia in unele din detaliurile ei, tratata de cátra cei doi imperatori, nu este nóue, ori cáto de mare gravitate i-ar presunpe cine-va-si, acést'a gravitate a mai scadiatu órecum de unu quartu de secolu. — Inca cáti-va ani, si repede comunicatiuni odata stabilite intre India, China si Occidentu, situatiunea Constantinopolei, „capitala lúmei civilisate“, nu va mai fi decatu o expresiune istorica.

Cátu despre interesele comune séu contrarii ale Germaniei, Angliei, Austriei si ale Rusiei este de prisosu, sa le mai agitámu din nou; cáci déca acordulu, o repetámu, nu s'a stabilitu acum doi ani, la Berlinu, este imposibilu cá sa se stabilésca acum la St.-Petersburg.

Déca insistámu asupr'a unoru puncte pre care politica nesigura a Franciei, starea sea militara desorganisata, guvernele sele provisorie nu-i mai permitu se influintie in concertulu européno, caus'a este ca cine-va nu trebuie se mai insiele natiunea nostra destulu de nenorocita, facendu o sa créda ca o aliantia a Rusiei si a Austriei aru poté sa distroga séu sa opréca consecintiile luptei franco-germane.

Nu, nu, Franci'a lipsesco ecilibralu, independintiei Stateloru Europei. Si déca Franci'a nu se va relevá, centrulu fortiei, civilisatiunei, miscárei economice in lumea moderna, se va gasi deplasatu.

Ah! doctrinari ai septenatulu, doctrinari ai republicei, doctrinari ai parlamentarismulu, doctrinari ai tuturor Bizantiiloru, natiunile nu traiescu ca doctrine, ci cu lucru si securitate. Nu „coruturile“ dupa cum „Pres'a“ numesce septenatulu, ci palatele de granitu adapostescu civilisatiunile cele mari. Trebuie afara de acestea cá padia acestoru palate sa fia destulu de tare spre a aperi bogatiile ce ele contienu.

Iéta ce dice „la Presse“ din 17 Februaru asupr'a acestoru articoli:

„Gazet'a de Augsburg publica unu lungu articulu asupr'a situatiunei ce evenimentele au facutu Germaniei si Rusiei vis-a-vis de Austria. Acestu jurnal incheie inlaturându ori-ce perspectiva de unu conflictu apropiatu intre Russia si Germania si trasédia cu o esentia cavaleresca rolurile care se cuvino, dupa dens'a, acestoru dóne poteri, in remanierea cartei Europei. Germani'a aru avé de missiune sa lucrédié asupr'a Dunarei de susu, pre cându Russia aru interveni asupr'a Dunarei de josu.“

„Nu vomu cautá cu de-ameruntulu sa aretámu pana la ce punctu asemenea fapte aru fi realizabile si pana la ce punctu iéra-si partidele interesante voru dá mána de ajutoriu la esecutarea acestui programu; suntemu datori insa sa protestámu contra unei asertiuni, scapata din nechibduire, jurnalulu germanu. „Gazet'a de Augsburg“ afirma ca pre tempulu resbelulu franco-prussiannu, „victoriile Prussiei protestante au fostu dela Dunare pana la marea Adriatica si pana la Archipelagu cá auror'a unui mai bonu viitoriu.“ Déca aru trebui sa-lu credemu, popórele din Estulu Europei au vediatu cu bucuria distrugerea armeloru nostre, aretându cu modulu acést'a ca au sentiementulu instinctivu de missiunea Germaniei, ne pare inse ca in totu tempulu acestui resbelu desastrosu si de atunci incóce chiaru, órecare tieri din Orientu, si mai cu deosebire Romani'a, ne au datu probe irecusabile de amicitia loru.“

„Memori'a nostra nu ne insiéla, cându ne retrásédia suvenirulu meetinguriloru din Bucuresti si a generóseloru subscriptioni in favorulu ranitiloru nostri, care subscriptioni, curgeau in caselu nostre de bani. Si, mai recentu, fosta óre in scopulu de a lingusi pre cabinetulu din Ber-

linu, și a presemți mai de aproape „misiunea Germaniei” ca principele Serbiei, Milann Obrenovich a statu atât timp la Paris, ca s'a exprimat asupra noastră în termeni esiti din cordialitatea cea mai via, și ca la reînturnarea sea elu a adusu la ministeriu ômeni, a câroru simpatia pentru Franci'a nu mai este pentru nimeni unu obiectu de indoiela? Afirmările contrarie ale „Gazetei de Angsburg” nu voru gasi nici unu echou seriosu în Europ'a. Ele nu voru proba decât unu lucru, acela adeva, ca istori'a pangermanismului si-a gasito pre le pere Loriguet.”

d. „Tr. Carp.”

Sinodulu parochialu în Resinari.

Resinari, 14 Febr. v. 1874.

Sinodulu parochialu prescisu în § 12 alu Statutului organicu s'au tîenutu la noi în Resinari Doinca în 3 și 10 Februaru a. c. sub presidiulu Parintelui Prototpresbiteru tractualu Ioanu Popescu.

Premergendu prescisele §§-loru 8 și 9 din Stat. org. Par. Prototpresbiteru dupa finirea servitiului divinu ocupa locul de presedinte, și prin o cuventare corespund etôria dechiară ca acêst'a o face conformu invitărei ce i s'a facutu din partea comitetului parochialu. Amintesc sinodului a fi cu bagare de sêma la pertractări și a se margini fia-care din membrii — a vorbi pre scurtu și la obiectu — apoi dechiarandu sinodulu de deschisu 'la provôca a-si alege doi notari. Că atari se alegu Danu Hambasianu și Maniu Vidrighinu.

Presedintele sinodului pune la ordinea dillei cetirea raportului agendelor comit. parochialu. Memb. sin. Petru Bancila face propunere, că sa se dea mai întâiu cetire resoluțiunei ven. cons. archidieceșanu privitôrie la lucrările sinodului parochialu d'n an. 1872.

Nicolau Ciucenu presedintele comit. parochialu este contra cetirei.

Dlu Petru Brote spriginesc acêsta propunere și staruiesce a se dă cetire resoluțiunei consistoriali, desfasurandu sinodului, ca firulu ori-cărei lucrări de acolo are a se continuă, de unde a început. Propanerea acêst'a fiindu sustinuta de majoritatea sinodului par. presedinte dechiară ca o va pune la ordinea dillei — și provôca mai întâiu pre presied. comit. parochialu a dă cetire agendelor comitetului — ceea ce se și face din partea presied. Nic. Ciucenu.

Presedintele comit. paroch. N. Ciucenu în raportulu seu vatamendu prin esprimări necuviințioșe și nepotrivite pre unii membrii sinodali, este intreruptu de presied. sinod. cu acea provocare, de a nu vatemă pre nimeni în raportulu seu; iera sinodulu indignatu striga din tôte părțile: „Nu voimu sa mai ascultămu cuvintele lui Nicolau Ciucenu.”

Dupa cetirea agendelor pres. sin. aduce la cunoștința ca aru fi bine că pentru censurarea acestor'a sa se alêga o comisiune. Dlu Petru Brote face propunere, ca în acea comisiune sa se alêga membrii de aceia, cari nu figurêza în epitropia și comit. parochialu — iera Petru Bancila propune, că acea comisiune sa constea din cinci membrii. Aceste propuneri punendu-se de presidiu la votu, se primescu de sinodu și de membrii ai comisiunei se alegu: Dlu Petru Brote, par. Sav'a Popoviciu, Bucuru Dancasiu, Comanu Vidrighinu și Maniu Droc.

Par. presedinte sinod. pune la ordinea dillei cetirea ordinațiunei Ven. cons. archidieceșanu, cu nr. 366 privitôrie la aprobarea concluseru sinodului par. din an. 1872. Acêst'a se cetesce de cătra par. Ioanu Bratu și la propunerea dlui Petru Brote sinodulu o primesce spre sciintia.

Par. presedinte sinod. pune la ordinea dillei cetirea computului bisericescu și scolaru. Epitropulu cassieriu Bucuru Coranu cetesce computulu, care se ia spre sciintia de sinodu. Par. pres. arata, ca atâtu computulu câtu și agendele co-

mit. paroch au sa se predea comisiunei alese spre censurare.

Par. presedinte sinod. face propunere, ca ôre n'aru fi mai cu scopu, că sa se faca alegerea membriloru epitropiei și comitetului paroch. astadi, si sa nu se amane pre Duminec'a viitôria, de ôre-ce pre atunci aru fi prea multe adunate. În urm'a acestei propuneri se ivescu pareri atâtu pro câtu și contr'a.

Mem. sin. Petru Bancila se insinua la cuventu și arata: ca scie că siguru, ca Nic. Ciucenu pres. com. paroch. a si compusu și tiparitu o lista dupa placulu seu, care lista este dejă și impartita între poporu prin agentii sei: deci pentru încongiurarea neîncrederei și a abuseriloru ce se comitu la asemenea alegeri prin seduceri și impunere de liste compuse de unii cu scopuri egoistice, propune:

„Compunerea unei liste de membrii ai epitropiei și comitetului, sa se îndintiedie unei comisiuni de siepte membri alesi din sinulu sinodului, carea va avê insarcinarea a combină și formă acea lista pâna în Duminec'a viitôrie — și atunci sa se astêrna sinodului spre pertractare și decidere. Acêst'a propunere de-si a fostu spriginita de majoritatea sinodului, par. pres. dechiară: ca alegerea comisiunei nu o pôte încuviinția din cauza ca nu ierta stat. organicu. Pârtiloru pronunciate li se da înse voie libera — a-si formă liste dupa placu, și pre Duminec'a viitôria a le asterne presidiulu spre a le propune sinodului că sa-si alêga membrii epitropiei și comit. parochialu dupa placu.

Dupa acêst'a fiindu tempulu înaintatu par. presedinte radica siedinția și anuncie continuarea sinodului pre Duminec'a viitôria. —

(Va urmă.)

Posta din urma.

Din Vien'a ni se scrie:

Ministrulu presedinte Slavy a petrecutu Duminec'a 1 Martiu dône ôre la Majestatea Sea în audientia și a desfasuratu o schitiă despre situațiune, dechiarandu în fine ca ministeriulu întregu voiesce a-si substerne demisiunea. Formalu înse nu a demissionatu ministeriulu, de ôre-ce Maj. Sea în decursulu septamănei va merge la Bud'a-Pest'a și atunci se va resolve cestiunea. Ministrulu presedinte a plecatu în aceeași di cu trenulu iute la Bud'a-Pest'a. — Unu telegramu de eri din Bud'pest'a sustiene demisiunea cabinetului Slavy că unu ce afara de tôte indoiel'a, adauge înse ca e posibilu ca Maj. Sea sa insarcinêdia iêrasi pre Slavy cu formarea unui cabinetu nou și dēca se voru primi propunerile sele este și aplecatu a încercă formarea unui ministeriu sub presidiulu seu. — „P. Li.” de Marti vorbesce în favôrea unei coalițiuni și încheia: „Ni se pare inevitabilu lucră a trage pre Ghyezy și pre Tiszza în combinațiunea cea nōua, fia sub presedinti'a lui Slavy, de care inca totu se vorbesce, fia sub a lui Senoyey, ori Ferd. Zichy seu a contelui Pechy.....

În camer'a Romaniei s'a votatu în siedinț'a de Vineri optu miliône pentru cladiri și stabilimente militare.

Din Berlinu vine scirea frapanta, ca pre 1 Aprilie suntu chiamate reservele, se dice ca pentru d'prinderea cu puscile cele nōue numite Mauser. Înse în 22 Maiu tôte armat'a germana se pune pre picioru de resbelu. Pentru ce? contr'a cui? se întrebă toti din tôte părțile.

Varietăți.

*(Maniera sasêscă.) Sasii cari vreau sa trêca în ochii lunei de cei mai civilisati cetatieni ai statului ungaru, cându e vorba de sustinerea averei loru comunali, nu tîeniu comptu de dreptate umanitate și legalitate.

Că o mica ilustrațiune la acestu asertu aducemu unu casu fôrte recentu. Mercuri în 25 Fauru a. c. fu unu tieganu din Sadu chiaru pre cându voia sa-si încaroe nescie lemne pre hotarulu comunei Sadului, nevalitu de juratii din vecin'a comuna Cisnadia și sub pretesta, ca lemnele aru fi fostu furate de pre teritoriulu Cisnadii, tieganulu fu legatu și adusu în Cisnadia, aci punendu-se în catusi fû retienutu pâna în momentul ce scriemu aceste orduri — pâna în 2 Martie. Încercarea din partea parintiloru de ai dă ce-va de mancare a fostu fâra rezultat. Pentru a se eliberă, generosii (!!) sasi din Cisnadia cerura sum'a (horibile dictu) de 50 fl. v. a.

Acestu dreptu nu e providutu în privilegiile sasesci și apoi e sciutu ca sasii numai atunci facu dreptate cându le convine mai bine intereseloru lor. Ôre cându va soei tempulu cându atari fapte ce samena a barbarismu, voru încetă și dēca totusi se comitu, se voru pedepsi dupa merit?!! —

*(Parastașu.) Sâmbeta în 16 Fauru a. c. s'a tîenutu în biseric'a din cetate unu parastasu din partea clericiloru anului alu III, spre amintirea prin rogaciuni a reposatului loru conscolariu Șimeonu Sabo, amesuratu cuvintelor Apostolului Pavelu: Iubiti-ve cu iubire frățiescă unulu pre altulu. Cu acêsta ocașiune s'a tîenutu și o cuventare care o vomu reproduce în nrulu viitoriu.

Raportu comerciale.

Sabiu 24 Fauru n. Grâu 7 fl. 60 xr. frumosu, 7 fl. 33 xr. mestecat, 7 fl. 7 xr. cualit. infer.; secar'a 4 fl. 93 xr. pâna 4 fl. 67; orzu — —; ovessu 1 fl. 87 pâna 1 fl. 60 xr.; cucuru (porumbu) 3 fl. 87 xr.; cartofi 2 fl. 13 xr. galêta austriacă.

Fârna buna 14 fl.; de fransele 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casa 10 fl. maj'a.

Lintea 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malaiulu 16 xr. cup'a.

Fenu legatu 1 fl. 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a.

Lemne de focu 7—9 fl. stang. austr.

Carnea de vita 20 cr. p., de porc 26 xr. Unsôrea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Bud'a-Pest'a 28 Februaru. Cereale. La începutulu septamanei fiindu tempu ploiosu, fôrte bine facatoriu pentru semanaturile de ierna, a începutu și navigatiunea a corespunde chiamărei sele în tôte direcțiunile cei stau la dispozițiune; ap'a cea mica însa nu permite o miscare mai via si asia încurgerea marfuriloru în mesura mai mare nu va fi asiă ingraba, cu deosebire încâtu priveșce marfa din Rômania și Turci'a. De aici se pôte esplică că la începutulu septamanei negotiulu cu cereale a fostu firmu și posesorii de grâu curatu au capetatu cu 5—10 xr. mai multu că în septamân'a precedentă. Cătra finea septamănei se facura oferte de marfa frumôsa esterna moriloru și acêst'a au împedecatu încâtu-vă cumperaturile. Negotiulu din septamân'a ispirata, cam pre lănga pretiurile din septamân'a precedentă, facutu cu circ'a 90,000 măji grâu ungurescu și 30,000 măji grâu esternu. Cu terminu pre primăvera s'a vendutu cu 8 fl. în bani și 8 fl. 10 xr. în marfa. Secar'a s'a vendutu la începutulu septamănei cu pretiulu din septamân'a precedentă circ'a 8000 galete mici marfa interna și cam 15,000 galete mici esterne. Cătra sfersitu încurgându marfa și venindu oferte, mai cu sêma galitane, pretiurile au începutu a dă înapoi. Orzu este putienu în piața, s'a vendutu cu pretiulu din septamân'a precedentă circ'a 8000 galete mici; pentru primăvera s'au încheiatu negôtie cu 3 fl. 55 xr. per 72 pungi vienesi, orzu romanescu și turescu. Cucurudiulu s'a platitu din cauza ca încurge putienu cu 5—7 fl. xr. mai bine că în septamân'a precedentă și s'au vendutu circ'a 10,000 măji. Cu terminu au fosta la începutu cucurudiulu banatianu pre Maiu, Iuniu cu 4 fl. 92 xr. pâna 4 fl. 93 xr. cătra fine cu 4 fl. 85 xr. pâna 4 fl. 86 xr. Ovesulu a statu tôte septamân'a în locu cu pretiurile. Cu terminu la începutulu septamănei 2 fl. 27 xr. pâna la 2 fl. 28 xr. se încheia cu 2 fl. 24 xr. per 50 p. vienesi. — Legumile au avutu tergu bunu. Fasolea alba 5 fl. 80 xr, fasolea ologa pâna la 6 fl. 40 xr. maj'a vamale, lintea s'a urcatu dela 6 fl 50 xr. pâna la 6 fl. 50 xr. mazarea a pasitu încetu dela 6 fl. pâna la 6 fl. 50 xr. mazarichi'a de sementia 4 fl 75 xr. galêta mica, sementi'a de cânepa 4 fl. 40 xr. pr. 60 p. vienesi.

Lâna de ôie. Tôte vendiarea din septamân'a acêst'a face cam 500 măji și adeva, o parte tunsura fina de midilocu circ'a 250 măji din mân'a prima, cu 419—420 fl., circ'a 60 măji tunsura prima, lâna de Bacie'a, cu 83 fl., circ'a 100 măji lâna de vêr'a cu 70—71 fl., circ'a 80 măji lâna cigaria mai totu pentru îndigeni. Lâna spalata s'a vendutu 80 măji, lâna de mijlocu, cu 130—160 fl.

Porci de sorte bune si-au tîenutu pretiulu, cu tôte ca din Serbi'a a încursu binisioru marfa destula înse usiôra. Pretiuri notate: porci unguresci de 250 pâna la 450 p. cu 35 fl. — 37 xr., serbesci de 220—280 fl. 34—35 fl. xr. aricioși 33 fl. — 44 fl. xr. marfa de esportu 37 xr. puntulu. Provisiunea în piața remâne în septamân'a acêst'a 32,490 capete.

Unsôrea de porc a fostu putienu cantata din caus'a pretiuriloru celoru mari; a fostu tare cantata înse cea americană. Marfa locale este notata cu 42 fl. fâra, 43—44 fl. cu bute cu totu, americană 35—35 fl.

Slanin'a de tiêra 34—36 fl., de anu 32—33 fl., marfa locale 37—38, afumata 38—41 fl.

Seulu fâra comerciu 26—27 fl.

Pei de ôie au venitu multe în septamân'a acêst'a. Din Serbi'a au sositu 15000, din cari circ'a 4000 s'a vendutu a 102 bucăti cu 136 fl.; s'au mai vendutu bacicane și nemtiesci cu 3 fl. 80 xr. — 4 f. 50 xr. darechi'a pre lănga 2 fl. rabatu. Pei de mielă și de capra avura putienu comerciu.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Februaru (4 Mart.) 1874.

Metalicele 5%	68 70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 10
Imprumutulu de statu din 1860...	104 —
Actiuni de banca	969 —
Actiuni de creditu	242 95
London	111 30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 25
" " " Temisiorene	74 50
" " " Ardelenesi	73 50
" " " Croato-slavone	75 50
Argintu	105 25
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 20

Licitatiune.

În 22 Martiu 1874 col. nou se va esarendă prin licitatiune publica la cas'a parochiala greco-orientala din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasio, asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 a. c. în marime de 106 juguri și 212 s'ângini patrati, pre 3 ani de dille la celu ce va dă mai multu. Pretiulu de esclamare este 300 fl. și 10% că vadiu. Oferte în scrisu sigilate se primescu numai pâna la deschiderea licitatiunei. Condițiunile esarendărei mai de aproape se voru poté vedea la cas'a parochiale din Turd'a, seu la cancelari'a archidieceșana din Sabiu.

Sabiu 19 Februaru (3 Martiu) 1874.

Consistoriulu archidieceșanu greco-orientalu.

(1—3)

Concursu.

Prin ordinațiunea Pré Venerabilului Consistoriu archidieceșanu gr. or. cu Nr. 1135 ex 1873 fili'a Carpinisio-Vertopi, dechiarandu-se de parochia nōua independenta, tîenatôria de clas'a III, spre ocuparea postului preotiescu sa deschide concursu pâna la 10 Martiu a. c.

Emolumentele, deocamdata suntu venitele stolari dela 85 familii stipulate și regulate asfelu, încâtu se corespunda recerintiei prescise pentru o parochia de clas'a a trei'a.

Doritorii de a ocupă acêsta parochia, au de a-si subsearne concursele subscri-sului, pâna la terminulu prefistu, instruite dupa prescisele „Stat. Org.”

Dela scaunulu ppsescu gr. or. alu Zlatnei de josu.

Abruda în 6 Fauru 1874.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

(2—3) Ioanu Gallu, prot. gr. or.

ad Nr. 24 1874.

Concursu.

Devenindu parochi'a de clas'a a III-a Mesentia protopresbiteratulu gr. or. alu Albei-luliei vacanta, prin acêst'a se escrie concursu pâna în 28 Febr. a. c.

1. Venitele stolari indatinate.
2. Aratura și fenatiu, împreuna cu gradina și cimiteriu 12 jugere.
3. Casa parochiale nōua.
4. Dela 55 familii câte o ferdela cucuru, și o di de lucru.

Doritorii de a ocupă acêsta parochia, au sa-si astêrna suplicile loru instruate cu documentele recerate de prescisele „statutului organicu” la subscrisulu pâna în terminulu susu idigitatu.

Alba-lul'a 31 Ianuar. 1874.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

(3—3) Alessandro Tordosianu, protopresbit. gr. or.

În librari'a lui F. MICHAELIS în Sabiu,

(piața mica Nr. 12.)

se afla de vendiare

globulu pamentului

în limb'a româna.

Marimea 8 policari în diametru. Pretiulu 7 fl. v. a.